

WAAR NOG MILLIOENEN VOOR NEDERLAND TE VINDEN ZIJN.

In de algemeene beschouwingen der memorie van toelichting van de Nederlandsch-Indische begrooting over 1869 is door den Minister van Koloniën onlangs gezegd dat de Suiker dooreen beter prijs in Indië behaalt dan hier te lande, doch dat dit voor de koffij niet het geval is. Een en ander op grond van openbare berekeningen die niet wederlegd zouden zijn.

Het is mij onbekend welke openbare berekeningen daarbij bedoeld werden, doch dat anderen tot geheel tegenovergestelde conclusiën komen blijkt o. a. duidelijk uit een uitstekend opstel geteekend P. in het *Bataviaasch Handelsblad* opgenomen dd. 29 Julij 1868.

Den wensch koesterende daaromtrent tot eene grondige overtuging te geraken, heb ik eenige berekeningen gemaakt, en hoe ik de cijfers ook stel zoo valt de conclusie zoowel voor *koffij* als voor *suiker* ten gunste voor *verkoop in Indië*.

Bij berekeningen die tot eene andere conclusie leiden moet naar mijn inzien of eene grove cijferfout bestaan of wel heeft men daarbij niet de juiste onkosten en prijzen voor inkoop in Indië, en verkoop alhier, in acht genomen.

Het is toch duidelijk dat men niet voor den inkoop de *minste soort* en voor den verkoop hier de *beste duurste soort* als punten van vergelijking tegenover elkander mag stellen.

Evenmin mag men voor in- en verkoop-berekening prijzen aannemen van een willekeurig tijdstip.

De prijzen toch op één en denzelfden dag te Batavia en hier genoteerd, met elkander te vergelijken is onjuist, daar de produkten eerst ca 5 maanden na de Indische veiling hier ter markt komen, en het is dus rationeel de waarde van *dat* oogenblik tegenover den inkoopsprijs te stellen.

Ik heb mij nu de moeite gegeven om al de gouvernements veilingen van koffij in Indië gedurende de jaren 1865/67 gehouden, één voor één naauwkeurig te becijferen.

Zoowel wat de Padang als de Java koffij betreft zijn de uit-

komsten verrassend voor hen die werkelijk *willen* zien en niet door andere belangen gedreven, voor de évidentie oog en oor sluiten.

De Padang koffij en de tot heden op Java geveilde soorten (zijnde deze laatste, met eene enkele uitzondering in December 1867, goed ord. Java) bieden het voordeel aan van zeer gelijkmatige qualiteit te zijn en in zeer bepaalde categoriën te vallen.

Daardoor is het mogelijk de waarde *hier* van die soorten op een gegeven oogenblik met vrij groote juistheid te bepalen en men kan aannemen dat het grootste deel der uit die veilingen naar Nederland verscheepte koffij dooreen werkelijk is verkocht tot ongeveer de prijzen zooals die in mijne becijferingen zijn aangenomen, hetwelk de waarde aangeeft van die soorten hier, 5 maanden na de veilingen in Indië

De door mij gemaakte berekeningen voor de Padang koffij loopen van Maart 1865 tot Maart 68, dus over de laatste 3 jaren, en daarbij zijn tot grondslagen aangenomen de gewone kosten en de tijdens elke veiling bestaande *werkelijke* vrachten en wisselkoersen voor 1^a papier. Verder 1 pCt. commissie voor inkoop en 1 pCt voor verkoop.

Ieder deskundige zal het met mij eens zijn dat die commissie-berekening wel het minimum is dat mag aangenomen worden, en particulieren betalen in den regel meer dan het dubbele, hetgeen dus nog ten voordeele van mijn betoog strekt.

Overigens heb ik getracht zooveel mogelijk de kosten te volgen zooals ik vermoed dat die tusschen de Regering en de Nederlandsche Handelmaatschappij worden verrekend. Kleine afwijkingen daarvan kunnen geen noemenswaardig verschil in het resultaat brengen.

De in rekening gebragte $1\frac{1}{2}$ pCt niet recouvrabele schade zou, ook volgens het gevoelen der meeste deskundigen, dooréén minstens op 2 pCt. kunnen gesteld worden, doch met opzet heb ik de lasten zoo weinig drukkend genomen als mogelijk was, om daardoor het bewijs des te sterker te maken.

De volgende tabel geeft een overzicht der te Padang gehouden veilingen van Maart 1865 tot Maart 1868 met aanwijzing der telkens bestaande vrachten voor koffij van Padang naar Nederland, wisselkoersen te Batavia en verkoopprijzen hier, 5 maanden na de veiling.

Veiling van Padang Koffij eerste soort, gehouden te Padang.

Jaren	Einde der maand.	Hoeveelheid picols	Gemiddelde prijs per pikol	Vracht voor Koffij van Padang per last	Koers van Handelspapier percent	Verkoop prijs in Nederland per $\frac{1}{2}$ kilo.
			Guldens	Guldens		Cents.
1865	Maart	26000	41.85	50	104	44 $\frac{1}{2}$
"	Junij	22000	41.83	55	103 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{2}$
"	Septemb.	37000	42 28	50	103 $\frac{1}{2}$	45
"	December	31000	44 78	40	105	43
1866	Maart	31800	43 41	50	104 $\frac{1}{2}$	45
"	Junij	33000	38 32	82 $\frac{1}{2}$	103 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{2}$
"	Septemb.	33000	41 38	82 $\frac{1}{2}$	104	44 $\frac{1}{2}$
"	December	34000	43.18	50	104 $\frac{1}{2}$	43 $\frac{1}{2}$
1867	Maart	18000	42.06	50	102 $\frac{1}{2}$	44
"	Junij	26400	40.68	85	102 $\frac{1}{2}$	42
"	Septemb.	35400	40.64	102 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$	40
"	December	41200	40.08 ⁵	102 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$	40
1868	Maart	40200	40.35	80	103 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{2}$
		409000				

Is in doorsnede *f* 41.52 per picol Inkoop prijs te Padang.

De berekening van inkoop, verschepping en verkoop in Nederland is voor de 1e der voormelde veilingen als volgt:

EERSTE SOORT PADANG-KOFFIJ GEKOCHT IN DE VEILING TE PADANG EN IN NEDERLAND VERKOCHT.

Inkoop Ult. Maart 1865 1000 pic. à <i>f</i> 41.85	<i>f</i> 41850.—
Uitgaande regten 6 pCt.	<i>f</i> 2511.—
1000 zakken à 60 c	- 600.—
Praauw en koelieloon 24 c.	- 240.—
Brandassurantie <i>f</i> 44/m. $\frac{1}{2}$ pCt.	- 55.—
Zegel borgtogt	- 1.20
	<i>f</i> 3407.20
	<i>f</i> 45257.20
Commissie 1 pCt.	- 452.57
Ind. Crt.	<i>f</i> 45709.77
à 104 pCt. Ned. Crt.	<i>f</i> 47538 16
Verkoop Ult. Aug. 1865 1000 pic uitl. 59500 K. N ^{to} . à 44 $\frac{1}{2}$ <i>f</i> 52955.—	
Af kontant	1 $\frac{1}{2}$ pCt.
Veilingskosten	1 „
Blijft af: $\frac{1}{2}$ pCt.	- 264 78
	<i>f</i> 52690.22

Onkosten.

Vracht <i>f</i> 50 — p. 1800 K. B ^{to} . zonder meer <i>f</i> 1708.33	
Assurantie <i>f</i> 52000.— 3 pCt. en Polis	- 1561.50
Transportere	<i>f</i> 3269.83 <i>f</i> 52690 22

Per transport.	f 3269.83 / 52690 22
Onkosten 35 c per picol	- 350.—
Registratiereg $\frac{1}{2}$ pCt. + 38 op $\frac{1}{2}$ procesverbaal -	370.38
Courtage 1 pCt	- 529 55
Commissie en Delcredere 1 pCt	- 529.55
Gemiddelde niet recouvrable schade $1\frac{1}{2}$ pCt. -	794 33
	- 5843.64
Netto	f 46846.58
Inkoop	- 47538.16
Verlies voor den koper f	691 58

Op dezelfde wijze al de volgende veilingen berekenende zoo verkrijgt men de volgende resultaten.

VEILINGEN	Winst over 1000 picols	Verlies over 1000 picols	Totaal verkochte picols	Gem prijs van elke veiling	Totaal ink prijs	Verlies voor den Staat of winst voor den koper in de gouv Padang veilingen	Winst voor den Staat of verlies voor den koper in de gouv Padang veilingen
Jari. Maand	picols	picols	picols	veiling	ink prijs	gouv Padang veilingen	veilingen
1865	Maart	guld 691.58	26000	41.85	1,088.100		guld 17,981.08
"	Junij	527.48	22000	41.83	920,260	11 604.56	
"	Sept.		37000	42.38	1,564.360		13,779.17
"	Dec.		31000	44.78	1,388 180		181,886.92
1866	Maart	3,657.38	2,103.61	31800	43.41	1,380.438	66,894.80
"	Junij		33000	38 82	1,264 560	120,693 54	
"	Sept.		33000	41.38	1,365 540		42,082.10
"	Dec.		34000	43 18	1,468.120		120,526.60
1867	Maart		18000	42 06	757 080		13,429.08
"	Junij		26400	40 68	1,073.952		68,172.98
"	Sept		35400	40.64	1,438 656		191,325.67
"	Dec.		41200	40.08 ⁵	1,651.502		206,566.91
1868	Maart		40200	40 35	1,622.070		309,646.13
			409000		16,982 818	132,298.10	1,232,241.44
							af 182,298.10
							f 1,099,943.35

Waarbij nog moet gevoegd worden hetgeen *meer* aan uitgaand regt is betaald voor de Koffij uit de Padang-veilingen naar Amerika enz verscheept, zegge over 1865 tot 1867 130,000 picols à f 41 52 gemiddeld eene waarde representeerende

van f 5,397,600.—

Surplus uitgaand regt 3 pCt. f 161928.—

Saldo extra *winst* door den Staat behaald door den verkoop dier Koffij *te Padang*, welke winst bij verkoop in Nederland zou verloren zijn. . . . f 1,261,871.34

Dooréén maakt dit een bedrag uit *per jaar* over de gemiddeld jaarlijks verkochte hoeveelheid van 125,846 pikols Padang-koffij van f 388,267,63. Uit de bovenstaande calculatiën blijkt verder, dat de meerdere opbrengt in *Indie* in vergelijking met verkoop *hier* gemiddeld ca f 3.08½ per picol of 7,43/100 pCt. over den verkoopprijs in *Indie* bedraagt.

Thans overgaande tot de berekening der te *Batavia* verkochte *Java*-koffij in 1865/67, zoo geeft de volgende tabel een overzicht dier veilingen, de bestaande vrachten van *Java* enz. enz.

Datum veilingen	Hoeveelh pikols	Soort der koffij	Gemiddeld prijs per picol	Vracht naar Nederland van Java per last	Wisselkoers op Nederl percent	Verkoopwaarde alhier 5 maand na de veiling per ½ kilo
			Guлдens	Guлдens		Cents
1865 Sept.	25000	goed ord Java	40,99	45	108½	44
„ Dec	25000	„	41,31	35	105	40
1866 Sept.	25000	„	38,48	75	104	40
„ Dec.	25000	„	40,94	40	104½	39
1867 Sept.	25000	„	34,64	95	102½	35½
„ Dec.	15000	Preanger	38,96	95	102½	38
„ „	10000	goed ord. Java	36,21	95	102½	33½

De berekening van Winst of Verlies stelt zich volgens die gegevens als volgt:

Datum der veilingen	Winst voor den kooper op 1000 pic	Verlies voor den kooper op 1000 pic	Totaal verkochte hoeveelheid picols.	Gemiddelde prijs der veiling per picol.	Totaal Inkooprij.	Totaal verlies voor den Staat of winst voor den kooper	Totale winst voor den Staat of verlies voor den kooper
1865 Sept	f 93,64		25,000	f 40,99	f 1,024,750	f 2,341	
„ Dec		f 5,207,47	25,000	41,43	1,035,750		f 130,186,75
1866 Sept.		2,811,67	25,000	38,48	962,000		70,391,75
„ Dec		5,738,60	25,000	40,94	1,023,500		143,465,—
1867 Sept.		3,525,—	25,000	34,64	866,000		88,125,—
„ Dec		5,786,11	15,000	38,96	584,400		86,791,65
„ „		8,704,89	10,000	36,21	362,100		87,048,90
			150,000		f 5,858,500	f 2,341 af	f 605,909,05
							2,341,—

Totaal *extra winst* door den Staat behaald die bij verkoop in *Nederland* zou verloren zijn f 603,568,05
 hetgeen per picol f 4,02 of ca 10,3/100 pCt over den veilingprijs in *Indie* bedraagt.

Men ziet hieruit dat de *Java* koffij veilingen nog veel meer voordeel aan den staat hebben opgeleverd in verhouding, dan de *Padang* veilingen, en na hetgeen nu volgens den Minister van Koloniën ook met de suiker reeds is geconstateerd, kan er wel geen twijfel meer bestaan aan de betere uitkomsten die de *Indische* markt over het algemeen oplevert boven die bij verkoop hier te lande.

Over de laatste 10 jaren 1858/67 is de gouvernements koffij oogst van *Java* gemiddeld geweest \pm 852000 pikols en wanneer men nu de voormelde basis van verschil aanneemt tusschen verkoop hier en in Indië, dan wordt het volgend resultaat verkregen.

Gemiddeld per jaar . . .	c_a	pic.	852,000
Waarvan zijn verkocht in Indië	"		50,000
en naar Nederland zijn verscheept voor de Regering		pic.	802,000

Hierboven is aangetoond eene extra winst voor den Staat over 150,000 picols Java-koffij van f 603,568.05

Over gemeld bedrag van 802,000 picols *Java*-koffij zou dit dus JAARLIJKS eene meerdere Winst uitmaken van . . . f 3,227,000.— bij vergelijking met verkoop in Nederland

Er is geen enkele reden om niet aan te nemen dat evenzeer als thans te Padang het geval is, ook op *Java* vele vreemde behoeften direct dáár bevrediging zullen zoeken zoodra het te verkoopen quantum wordt uitgebreid en er meer verscheidenheid van soorten wordt aangeboden.

Te Padang wordt $c_a \frac{1}{3}$ direct door vreemden gekocht en men overdrijft dus niet voor *Java* $\frac{1}{3}$ te stellen der gansche hoeveelheid die aldus nog 3 pCt. extra uitgaand regt betalen. Zegge c^a - 225,000.— waarmede de voornoemde winst nog zou verhoogd worden.

Men zal moeten toegeven dat die resultaten treffend zijn. Daardoor toch moet voor elk onpartijdige alle twijfel wegvallen. Men zegge nu niet dat wel is waar die uitkomsten zóó zijn over de laatste 3 jaren, dat eene volgende periode wel weér andere, tegenovergestelde resultaten kan opleveren, dat de koffijhandel in de laatste 3 jaren, in abnormalen toestand heeft verkeerd en andere dergelijke argumenten meer, daar dit gelijk staat met aan juiste becijferingen alle waarde te ontzeggen, met een rekenen op altijd denkbare moeilijkheden die niet bewezen zijn en in tegenspraak met de ondervinding die uit de cijfers spreekt. Mogt men beweren dat Amerika de Padang-markt opdrijft hetgeen met de *Java*-koffij niet het geval zou zijn, zoo bestaan er naar mijne meening meer redenen om aan te nemen dat op de *Java*-markt zich nog veel grootere concurrentie zal voordoen dan te Padang. Verscheidene soorten van *Java*-koffij zijn toch ook voor Amerika gezocht, en als ze maar te krijgen waren op *Java* zou daarvoor evenveel concurrentie als thans te Padang bestaan. Overigens lijdt het geen twijfel dat voor de uitéénloopende soorten

van Java-koffij zich te Batavia nog meer strijd zal opdoen dan te Padang, door het grootere aantal belangstellenden op Java gevestigd, die aan elke soort weder eene speciale aandacht zullen schenken. Het getal huizen toch dat zich met den handel in Padang-koffij in Indië bemoet is zeer beperkt.

Men bezigt wel eens het argument, en nog wel van eene zijde die men zou meenen dat het beter weten kon, dat Indië geen geld genoeg heeft om al die produkten te koopen en dat daarvoor de prijzen van zelf zouden dalen.

Hoe dit serieus door onpartijdige mannen kan beweerd worden blijft mij een raadsel.

Indien de koopers der produkten ze als speculanten opschuurden en met eigen middelen betalende, hogere prijzen afwachtten om dan te realiseren zoo zou welligt al spoedig het werkkapitaal der kooplieden geïmmobiliseerd geraken. Maar wat is het geval?

X. koopt in de veiling, betaalt morgen, scheidt overmorgen af en trekt zijn wissels, waarvoor hij weêr dadelijk zijne fondsen terugkrijgt en daarmee op nieuw koopt.

Koopers voor goede wissels zijn er altijd genoeg, de wanverhouding tusschen particulieren invoer en uitvoer, waarvan de eerste verre de waarde van den laatsten overtreft, is daarvan een der groote oorzaken. Dit is dan ook de reden van den abnormalen stand der wisselkoersen, die regelmatig eenige percenten te hoog staan omdat er in Indië zooveel vraag naar goede wissels is, met andere woorden omdat er zoo groote behoefte bestaat aan remises voor het provenu der ingevoerde goederen, remises die van zelf gevonden en duur betaald zullen worden als de regering hare produkten maar gelieft te verkoopen op Java.

Er is dus steeds geld genoeg disponibel voor den aankoop der produkten. Men kan thans op Batavia voor $4\frac{1}{2}$ pCt. pr. annum zeer gemakkelijk disconteren. De Java-Bank weet met haar geld geen raad en doet het disconto nog telkens dalen; en al laat men al deze feiten buiten beschouwing, zoo is het toch niet aan twijfel onderhevig dat als op Java-produkten worden aangeboden ten verkoop, produkten zooals koffij en suiker waaraan alle landen der wereld groote behoeften hebben, dat dan ook met de koopers het geld zal komen zoo dit al noodig was. De ondervinding spreekt het voormelde argument overigens zoo positief tegen dat het niet als serieus mag beschouwd worden en men zou moeten *bewijzen* dat veilingen in Indië ooit uit geldgebrek *laag* zijn afgelopen om er eenige waarde aan te mogen hechten.

Dit bewijs is echter niet te leveren en het tegendeel blijkt veeleer uit de groote concurrentie die zich in alle veilingen van produkten in Indië heeft geopenbaard.

De vraag rijst verder hoe de regering, *zelve* erkennende dat de suiker in verhouding *meer* opbrengt in Indië dan hier, zich nog verantwoord rekent om voort te gaan met die op de onvoordeeligste markt te realiseren, althans voor het grootste deel, en hoe zij zoo schroomvallig kan blijven in het vermeerderen van het in Indië te verkoopen quantum produkten; vooral nu de Kamers van Koophandel te Amsterdam en Rotterdam zelve zoo sterk op dien verkoop in Indië aandringen. Daardoor toch vervalt van zelf het argument dat de nederlandsche handel schade zou lijden bij dien maatregel. Die Kamers zullen zeker wel in de 1^e plaats en voornamelijk bevoegd zijn omtrent het voor- of nadeel voor den nederlandschen handel eene meening uit te brengen en zeer stellig hebben zij bij hun uitgebragt advies hun nadeel niet op het oog gehad.

Men mag dus wel tot de conclusie komen dat door verkoop in Indië.

- 1°. de handel hier te lande wordt gebaat, terwijl de handel in Indië niet minder daardoor zal worden gereleveerd, hetgeen hoog noodig is ook uit een staatkundig oogpunt beschouwd.
- 2°. dat de staat zelf belangrijke finantieele voordeelen daarvan kan verwachten.

En dit laatste punt is zeker wel der overweging waardig op een tijdstip van minder ruimen toestand onzer financiën.

Met andere woorden, de werkelijke hulpbronnen die wij bezitten kunnen *meer* opbrengen en de vrees om een ouden verloop sleur te verlaten doet vele millioenen voor de natie *verloren gaan*. Mijne meening is daarom niet dat de Regering *plotseling alle* gouvernementen-producten in Indië moet verkoopen. Geleidelijke overgang is daarbij zeker noodig, doch men kan zonder eenig gevaar *veel grootere* stappen doen op dat gebied dan thans in de bedoeling der Regering schijnt te liggen.

Ik hoop dat het vorenstaande iets moge bijdragen om de zaak voor belanghebbenden tot klaarheid te brengen. Duister is het wel niet, want cijfers zijn onverbiddelyk. Maar zooals hiervoor reeds is gezegd, er zijn nog zoo velen die niet *willen* zien, dat eenige becijferingen als deze ter bestrijding hunner abstracte redeneringen welligt niet geheel zonder nut zullen blijven.

Rotterdam, 1 Jan. 1869.

D. BAUDUIN,

ECONOMISCHE NALEZINGEN EN BERIGTEN.

Algemeene financiële toestand. Bij zijn overzigt in het eerste n^o. zegt het Bijblad *Amst. effectenblad* o. a.: Was het vervolgen jaar gunstiger dan het voorafgaande, het verschil was niet groot. Er is geen reden tot klagen, maar ook niet voor groote blijdschap. Dankbaar, maar onvoldaan kan op het verleden worden teruggezien.

De juistheid dezer beschouwing kan nog nader blijken uit eene vergelijking van de staten der banken en de koersen der fondsen op het einde van 1867 en van 1868.

Vooreerst de Nederlandsche Bank, (in *millioentallen*).

	1867	1868
Disconto-rekening	f 49	f 47
Beleening rekening	- 32	- 32
Munt en Muntmateriaal	- 85	- 108
Bankbiljetten	- 122	- 140
Rekening-courant-saldo's	- 26	30
Disconto	3½ pCt.	2½ pCt.

De disconto- en de beleening-rekening bedragen minder dan die van het voorgaande jaar, de rekening courant-saldo's bedragen f 3½ miljoen meer. Muntmateriaal is ook ruim f 23 miljoen hooger, doch daarentegen is het bedrag der bankbiljetten f 18 miljoen grooter. De oorzaak hiervan is welligt te vinden in de aanzienlijke bedragen, die door de Russische spoorwegleeningen verkregen, alhier voor Ruslands regering beschikbaar liggen. In elk geval is uit deze vergelyking wel de gevolgtrekking af te leiden, dat de handel zich sints het voorgaande jaar niet aanzienlijk heeft uitgebreid. De stand der disconto- en beleeningrekeningen, en de lage stand van het disconto bewijzen dit ten duidelijkste.

De cijfers der Engelsche Bank leiden tot dezelfde uitkomst: (*mill. p. st.*)

	1867	1868
Specien en baren	22 pd. st.	18 pd. st.
Bankbiljetten in circulatie	23 „	23 „
Disconto.	2 pCt.	3 pCt.

De vermindering der specien en baren, en daaruit voortgevloeide verhooging van het disconto is meer het gevolg van de vele nieuwe leeningen in 1868 en vooral in de laatste maanden ter markt gebracht, dan wel van eene groote verlevendiging van den handel. Het cijfer der bankbiljetten in circulatie verschilt dan ook weinig van dat van het voorgaande jaar.

Ook de Fransche Bank geeft ongeveer dezelfde getuigenis. (in *mill. frcs.*)

	1867	1868
Specien en baren fr.	983	fr. 1,107
Portefeuille „	551	„ 640
Beleeningen „	87	„ 87
Bankbiljetten in omloop . . . „	1,186	„ 1,382
Rekening-cour. met de schatkist „	93	„ 180
Cred. in rek.-cour. „	407	„ 330

De post specien en baren en de beleeningen zijn een weinig hooger, de portefeuille daarentegen belangrijk vermeerderd. De verhooving dagteekent echter eerst van de laatste dagen, toen deze post met ruim fr. 148,000,000 vermeerderde. Het cijfer der bankbiljetten werd dientengevolge ook belangrijk hooger. Van groote handelsbeweging gedurende 1861 geeft deze balans ook geen bewijs.

Meer is de verbetering merkbaar, wanneer men de koersen der fondsen vergelijkt.

	1867	1868
2½ pCt. Cert. Werk. Schuld . . .	52¼	57¼
Amsterd 3½ pCt. Obligatien . . .	78	81
Engelsche Consols	91½	92½
Fransche rente 3 pCt.	68.42½	70.10
Rusland. Leening 1866	81½	88½
Rusland. Aand. Z. R. 100. 1e. Leening .	198	227¼
Oostenrijk 5 pCt Metalliek	44¼	47½
Oostenrijk 5 pCt. Nationale	f 50¼	f 51¼
Italie 5 pCt. rente	39½	51¼
Spanje 3 pCt. Binnenlandsche . . .	33¾	27½
Spanje 3 pCt. Buitenlandsche . . .	35¾	32½
Portugal 5 pCt. 1853	37½	36¼
Turkije 5 pCt.	30¼	37¼
Noord-Amerika 1882	76¾	79¾
Brazillie 5 pCt.	72¼	77

Bijna alle fondsen staan hooger dan in het einde van het voorgaande jaar.

„In het afgelopen jaar”, zegt de *Times*, is in Engeland ten gevolge van eenen goeden graanoogst en van het behoud des vredes de prijs van het geld (het disconto) laag gebleven en de langzame maar gestadige opbeuring en verlevendiging van handel en bedrijvigheid verder voortgegaan. Voor het nu aanvangende jaar is er vooruitzicht op eenen even gunstigen of nog gunstigeren loop der zaken. Elke maand die verloopt en de herinnering aan de in 1866 door onze handelswereld ondervonden rampen en schokken verder van ons verwijderd, stelt onze natie te meer in staat tot gezonde en heilryke ontwikkeling van hare natuurlijke kracht op het terrein der commerciele belangen.”

Veel zal er, naar het oordeel der *Times*, voor den loop der gebeurtenissen in 1869 afhangen van Oostenrijk. „Dat rijk kan met 1869 eene nieuwe loopbaan beginnen (zegt dat blad in zijn nummer van 3 Jan.); het is van zijn grondgebied in Italie en van het voorzitterschap des Duitschen Bonds, twee schitterende lastposten, ontheven; evenwel heeft het thaus nog een zoo groot en aaneen gesloten grondgebied, dat het onder de waarlijk groote mogendheden van Europa behoort. Het is door de verzoening met Hongarye van zijne binnenlandsche moeilijkheden verlost, en daarmede is ook de voorname reden voor het aanhouden van een drukkend en kostbaar krijgswezen vervallen. Oostenrijk bezit thans, niettegenstaande al zijne feilen, de toegenegenheid der meest beschaafde natien; en er is, ten ware het zich door zeer slechten raad liet leiden, geene reden om te denken dat het door de gevolgen der gebeurtenissen van 1866 belet zal worden eenen vriendschappelijken nabuur aan Duitschland te hebben.

„Het is naauwelijks te denken dat eene mogendheid die zulk moeilijkheden en wederwaardigheden achter den rug, en eene zoo schoone toekomst voor oogen heeft, gezind zou kunnen zijn om den weg van vreedzamen vooruitgang te verlaten ten einde de hersenschimmen van wraak en krijgsroem na te jagen.

„De oorlogzuchtige rigting der mogendheden van het vaste land wordt dikwijls door de omloopende geruchten overdreven; en dat zulks thans het geval met de groote mogendheden is, zijn wij geneigd te gelooven. In allen gevalle kan men zeggen dat Oostenrijks waarachtig belang vrede vordert, en dat de heer Von Beust door volharding in eene vreedzame staatkunde eene groote dienst aan zijn land kan bewijzen alsmede aan gansch Europa: immers Oostenrijk heeft thans het geluk eenen oorlog op het vaste land te kunnen verhoeden door eenvoudig zijne toetreding aan ieder plan van aanranding te weigeren.”

(*St.-Cl.*)

Markt van landbouw-werktuigen. Het is een gelukkige gedachte om de tentoonstellingen van werktuigen te vervangen door eene jaarlijks, ter zelfder tijd en ter zelfder plaats te houden markt, gelyk er, met den besten uitslag, sedert eenige jaren eene te Breslau gehouden wordt, die in 1867 reeds te Praag is nagevolgd. Zonder in de zoo bezwaarlijk te vinden kosten van eerepenningen te vervallen, wordt door zulk een markt hetzelfde doel bereikt: het doen kennen door tentoonstellen en beproeven van de beste werktuigen en van de verbeteringen welke daaraan toegebracht mogen zyn. Het is eene zaak die ook door onze Nederlandsche landbouw-tentoonstellers ernstig in overweging genomen verdient te worden; want het lijkt geen' twyfel dat, zoo er ruimschoots gelegenheid gegeven wordt tot het in werk stellen der werktuigen door de fabrikanten zelve, zonder dat hun zulks op kosten te staan komt, deze, door onderlingen naijver gedreven, niet nalaten zullen om werkdadig de waarde hunner werktuigen

aan te toonen. Zonder wedstrijd en prijsuitloving, met alle daaraan verbonden kosten en moeilijkheden, kan de markt hetzelfde voordeel opleveren als eene tentoonstelling.

De markt te Breslau heeft, in 1868, plaats gehad van den 30ⁿ April tot en met den 3ⁿ Mei. De ter markt gebragte voorwerpen moesten den eersten April aan de regelingscommissie opgegeven worden en gedurende de marktdagen, verkocht of niet verkocht, aanwezig blijven. Elken inzender werd kosteloos, de noodige ruimte en verzekering tegen brandschade toegestaan, en tegen inkoopsprijs alles geleverd wat er tot het in werking brengen van stoomwerktuigen, dorschwerktuigen, snij- kneus- en maal- molens en dergelijke, noodig was. Voor het in werking brengen van akkerbouw-werktuigen was overvloedig gelegenheid. *(De Volksvl.)*

Voordeel van belasting op het gedistilleerd. Ten einde te kunnen oordeelen over de toeneming van het gebruik van sterken drank heeft een lid van het Engelsche Parlement onlangs eene opgave gevraagd van de hoeveelheid gedistilleerd, in het Britsche Koninkrijk sedert het begin dezer eeuw in ieder jaar aan de belasting voor het binnenlandsch verbruik onderworpen. Die opgave is thans door de regering verstrekt. „Daaruit,” zegt de *Times*, „blijkt het opmerkelijke feit dat de hoeveelheid veraccijnsd gedistilleerd in het begin dezer eeuw en in het jaar 1867 (verder gaat deze opgave niet) bijna dezelfde is, altijd de toeneming der bevolking in aanmerking genomen. In 1802 was zij $\frac{311}{1000}$ van een gallon per hoofd en in 1867 was zij $\frac{319}{1000}$ van een gallon. Wanneer het gemiddelde van eenige achtereenvolgende jaren wordt genomen, blijkt dat het verbruik van gedistilleerd hier te lande thans iets grooter is dan in het begin dezer eeuw; doch eene jaarlijksche consumtie van een gallon ($4\frac{1}{2}$ Ned. kan) per hoofd van de bevolking schijnt niet te bewyzen dat de onmatigheid hier te lande zeer groot is. In 1861, het laatste jaar waarin de getalsterkte der bevolking door telling is uitgemaakt, bedroeg de hoeveelheid veraccijnsd gedistilleerd (binnenlandsch, buitenlandsch en koloniaal te zamen genomen) $\frac{11}{100}$ van een gallon per hoofd in Engeland en Ierland, en 153 gallon in Schotland.”

Ook in onze Nederlandsche staathuishouding is dit groote fiskale voordeel eener gedistilleerd-belasting, nl. dat er een meerdere vastheid van verbruik dan bij vele andere artikelen bestaat, meer dan eens gebleken. In de laatste jaren hebben wij geen gelegenheid voorbij laten gaan om de aandacht op dit gewichtig punt van belastingheffing te vestigen. Speciaal verwijzen wij nogmaals naar *Economist* 1867, pag. 98—107, en ook de verbruikcijfers van het jaar 1868, zooals wij in het eerstvolgend no. nader zullen aantoonen, bevestigen wederom, ondanks hetgeen velen vreesden, onze stelling op merkwaardige wijze.

Domaniale bosschen in Oostenrijk Allen die de wereldtentoonstellingen van Londen en Parys bezochten, zullen niet ligt den indruk vergeten, welke de uitstekend fraaie uitstalling van de Oostenryksche houtsoorten op hen gemaakt moet hebben.

Verscheidenheid van houtsoorten paarde zich aan deugdzaamheid en ruime afmetingen, zoodat men zich eene grootsche voorstelling moest maken van den rijkdom die het Oostenryksche Keizerryk in zijne bosschen bezat; en die voorstelling zal zeker niet verminderen, wanneer men verneemt, dat Oostenrijk 3,500,000 bunder Staatbosschen bezit, die zulk hout opleveren. Wanneer men echter achter de schermen ziet, verzinkt er een goed deel van al dien rijkdom in het niet. Het blijkt een dood kapitaal te zijn, dat niet dan door een geheelen omkeer in het beheer productief gemaakt kan worden. Het beheer dier Staatsbosschen namelijk is zoo gebrekkig, en er blijft zooveel aan den strijdstok hangen, dat deze $3\frac{1}{2}$ mill. bunders, eene oppervlakte zoo groot als die van geheel Nederland, niet meer opbrengen dan zes mill. guldens jaarlyks, dat is dus omstreeks f 1.70 per bunder. Dat domaniale bosschen in Duitschland meer kunnen opbrengen bewyzen die van Wurtenberg en Beyeren, welke op f 6 per bunder, van Baden welke op f 8.50 en die van Hannover welke op f 10 worden aangeslagen. Het hoofdgebrek schynt te zijn dat men de slagen te oud, 100 tot 120 jaar laat worden.

(De Volksvol.)

Militaire Statistiek. De militaire aangelegenheid van den Noord-Duitschen Bond — zoo schryft men uit Berlyn aan de *Kölnische Zeitung* — zyn thans definitief geregeld en er is, gelyk de militaire bladen doen opmerken, slechts een kort telegram uit Berlyn noodig om bykans een millioen soldaten onder de wapenen te roepen. De kern der strijdmagt wordt gevormd door het Prussische leger, hetwelk reeds met de daarby ingelyfde vroegere contingenten tot een gelyksoortig geheel is zamen gesmolten. De strydkrachten zyn thans de volgende:

I. Veldtroepen: Pruisen: 325 bataillons infanterie, waarvan 29 van de garde; 268 escadrons cavalerie, waarvan 32 van de garde; 1146 stukken geschut, waarvan 96 van de garde; 12 bataillons pionniers. Het getal strijders bedraagt, zonder officieren, 410,000.

Hierby komen de bondscontingenten met 53,000 man in 43 bataillons infanterie, 36 escadrons cavalerie, 126 stukken geschut, $1\frac{1}{2}$ bataillon pionniers. Daarvan leveren: Saksen 29 bataillons, 24 escadrons, 96 stukken geschut, 1 bataillon pionniers; — Brunswijk 3 bataillons, 4 escadrons, 6 stukken geschut; — Mecklenburg-Strelitz 1 bataillon infanterie: — Groot-hertogdom Hessen 10 bataillons, 8 escadrons, 24 stukken geschut, $\frac{1}{2}$ bataillon pionniers.

II. Aanvullings-troepen: Pruisen $107\frac{1}{2}$ bataillon infanterie; 67 escadrons cavalerie, 216 stukken geschut en 12 bataillons pionniers, ter gezamenlijke

sterkte van 128,000 man. Daarbij komen de bondscontingenten ter sterkte van 15,000 man, als van Saksen $9\frac{1}{2}$ bataillon infanterie, 6 escadrons cavalerie, 18 stukken geschut; Brunswijk 1 bataillon, 1 escadron; Hessen $2\frac{1}{2}$ bataillon, 2 escadrons en 6 stukken geschut.

III. Garnizoenstroepen: Pruisen 190 bataillons infanterie, 14 compagnien jagers, 48 escadrons enz., ter sterkte van 175,000 man, benevens 22,000 man van de bondscontingenten.

De geheele sterkte bedraagt dus in een rond getal 803,000 man, buiten de officieren, den trein, de handwerkscompagnien, enz.

Twente over vrije mededinging. In de eerste aflevering 1869 van het tijdschrift der Twentsche vereen. tot bev. van nijv. en handel, verheugt het ons, met sympathie-betuiging der redactie, een kort résumé te vinden van de beschouwing van ons tijdschrift over de Fransche katoen-industrie, een onderwerp hetwelk door den kundigen schrijver onzer nijverheids-kronijk, (*Economist* Sept.—Oct. 11.) con amore werd behandeld.

Wat aan het slot van dit artikel voorkomt, zegt de Twentsche vereeniging, beamen wij geheel, namelijk dat het over het geheel niet te ontkennen valt, dat „de Fransche katoen-industrie door de toelating der Engelsche concurrentie, tijdelijk althans, in een nadeeligen toestand is geplaatst; doch dat nadeel blijkt, bij onderzoek, grootendeels zijn oorzaak te hebben in den verachterden toestand, waarin de techniek en machinerie zich bevonden. De genoten protectie had doen insluimeren en de beste prikkel tot *voordurende verbetering* had ontbroken. Juist omdat de kunstmatige toestand zoo lang had geduurd, was het verschil nu te grooter, hetwelk echter te verwachten is, dat thans door de Fransche fabrikanten wel zal worden ingehaald, vooral in die takken, waarin smaak een hoofdrol speelt. Dat is het voordeel van ruime mededinging bij de productie: er komt gaandeweg een sterker verdeling van den arbeid, en elke natie, elk deel eener natie legt zich op datgene toe, waartoe het door de eigenschappen van bodem, volksaard, of door verkregen kunde, de meeste geschiktheid heeft. — De beide eerstgenoemde voordeelen kan een volk zich niet geven, de laatste wel.”

Octrooijen van uitvinding. Wij openden onzen vorigen jaargang met een *dringend woord over eene niet-politieke hervorming*, namelijk de wensche-lyke opheffing onzer wet op de *octrooijen van uitvinding*, een der overgeblevene monopolien, waarvan de nadeelige strekking niet zoo algemeen gevoeld wordt, daar zij niet zoozeer in positieve *schade*, dan wel in het *tegenhouden* van vooruitgang bestaat. Bij de kennismeming van het thans ingediende wetsontwerp tot eenvoudige opheffing dier octrooi-regten (of liever staking van nieuwe octrooi-verleeningen voor het vervolg, — verkregen regten blijven geheel ongedeerd) verwijzen wij tevens onze lezers naar het-

geen wij in de n^o. van Januarij en Februarij 1868 meer in het breede hebben uiteengezet. — Merkwaardig ook is thans, hetgeen men, blijkens *de Ned. Industriël*, 17 Januarij, 1869, in de Deutsche Industrie-zeitung leest:

Bij den bondsraad voor handel en verkeer is van de bondskanselarij eene wetsvoordragt over het verleenen van octrooijen ingekomen. Het besluit der Pruisische regering in deze materie is: het verleenen der *octrooijen geheel op te heffen*. Zij gaat uit van de meening, dat octrooijen met het begrip van vrijheid op het gebied van handwerks- en fabrieks-nijverheid in strijd zijn, en bovendien volgens practische ervaring geenszins onmisbaar schijnen; want in Zwitserland, dat geen octrooijen verleent, is de ontwikkeling der nijverheid hierdoor niet in het allerminste tegengehouden. Nog wordt aangevoerd, dat het aantal verleende octrooijen in het geheel toch van weinig beteekenis is; in 1867 zijn er b. v. in Pruisen verleend 103, in Saksen 179, in de Thuringische Staten 33, Brunswijk 32, Hessen 20, Oldenburg 12, Beijeren 214, Wurtemberg 139, Baden 46. In de laatste 10 jaren werden gemiddeld 84 pCt. van de aanvragen om octrooi afgewezen. — De redactie van genoemd blad voegt hierbij: „Naar onze meening zal het wegens redenen, die wij bij herhaling ontwikkeld hebben, voor de Deutsche Industrie werkelijk nadeelig zijn, als het reeds zoo gebrekkige octrooi-verleenen geheel afgeschafft wordt. Thans is het hoog tijd, dat het Deutsche „Ingenieur-Verein” dit punt, tot welks ondersteuning het voor allen geroepen schijnt, met allen ernst ter hand neme.”

Wij verheugen ons, bij meermalen gebleken verschil op sommige economische onderwerpen bij *de Ned. Industriël* dezelfde opvatting aan te treffen aangaande de wenschelijkheid der opheffing.

Redactie-berigt. *Het ingezonden artikel over den verkoop der O I produkten, hetwelk wy eerst ontvingen toen het laatste blad onderhanden was, heeft een paar dagen vertraging van dit No. veroorzaakt. Op aanzoek van den inzender, die er prijs op stelde dat de uitkomsten, waartoe hy gekomen was, zonder de in ons vorig No. geannonceerde regerings-opgaven te kennen, ook gelyktydig met die becyferingen aan het publiek mogten worden medegedeeld, deed ons tot de dadelyke opname besluten.*

Gaarne aan het verzoek van den heer Minister van Kolonen voldoende, om door publicering dezer opgaven gedachten-wisseling op dit zoo belangrijk onderwerp te bevorderen, — willen wy echter daarmede niet geacht worden de Economist voor alle opmerkingen dienaangaande open te stellen, terwijl wy overigens nog herinneren dat plaatsing van ingezonden stukken geen homogeniteit der redactie medebrengt met al het daarn voortkomende.